МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

МАТЕРІАЛИ СТУДЕНТСЬКОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

Одеського державного екологічного університету

11-18 травня 2022 р.

ОДЕСА
2022

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

МАТЕРІАЛИ
СТУДЕНТСЬКОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
Одеського державного екологічного університету
(11-18 травня 2022 р.)

ОДЕСА
Одеський державний екологічний університет
2022

УДК 378.14
М34

М34 Матеріали Студентської наукової конференції Одеського державного екологічного університету - 2022, 11-18 травня. Одеса: ОДЕКУ. 2022. 597 с.

В збірнику представлені матеріали щорічної Студентської наукової конференції Одеського державного екологічного університету, які висвітлюють основні напрями наукових досліджень студентів університету. Матеріали підготовлені студентами університету під науковим керівництвом викладачів ОДЕКУ за поданням кафедр університету.

The proceedings of the annual Student Scientific Conference of Odessa State Environmental University, that cover the main areas of the university students' research, are given in the collection. The proceedings are prepared by the university students under the scientific guidance of OSENU lecturers upon recommendation by the university departments.

ISBN 978-966-186-152-6

© Одеський державний
екологічний університет,
2022

Мітюнін Д. О., ст. гр. ГМ-20
Науковий керівник: Бурлуцька М. Е., канд. геогр. наук, доц.
Кафедра Гідрології суші

ІСТОРИЧНА НАЗВА РІЧКИ ПІВДЕННИЙ БУГ ТА СУЧАСНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ЙОГО БАСЕЙНУ

Загальні відомості про річку Південний буг.

Південний буг - річка на південному заході України. Бере початок на Поділлі і впадає до Бузького лиману Чорного моря.

Друга за довжиною в межах України річка після Дніпра, і найдовша з тих, що течуть винятково теренами України — довжина її 806 км.

Протікає західними, центральними і південними областями держави (Хмельницька, Вінницька, Кіровоградська, Одеська та Миколаївська області) через фізико-географічні зони лісостепу і степу. Тут на поверхню виходить найдавніше в Україні геологічне утворення — Український кристалічний щит, завдяки якому Південний Буг відомий своїми порогами.

Басейн Південного Бугу розташовано в межах трьох геоструктурних районів: верхня частина басейну розміщена на Волино-Подільські височині, середня його частина — в межах Придніпровської височини, нижня течія належить до Причорноморської низовини.

У верхній частині, тобто з місця її джерела, яке розташоване на бл. 320 м над р. м., річка тече багнистою долиною, що також відбивається на забарвленні води. Градієнт у цій ділянці становить лише 0,37 м/км, а швидкість течії — до 0,5 м/с. У середній частині вона прорізує кристалічний гірський масив, а нахил зростає (до 0,92 м/км), коли Буг пробивається крізь скелі.

У межах Волино-Подільської і Придніпровської височини рельєф басейну рівнинний; тут водозбір являє собою плато, дуже розчленоване глибоко врізаними річковими долинами і балками, сильно еродоване. У верхній частині водозбір розчленований мережею ярів та балок, глибина ерозії 50—100 м. У середній частині водозбору глибина ерозії сягає 100—200 м, а густота яруго-балочної мережі 0,50—1,0 км/км².

Для нижньої частини водозбору характерними є плоский рельєф з численними западинами-блюдцями. Рівнина середньо розчленована з глибиною ерозії 50—100 м, густота яруго-балочної мережі 0,50—0,75 км/км².

Клімат. На утворення клімату басейну Південного Бугу дуже впливає циркуляція атмосфери, з якою пов'язані переміщення повітряних мас з Атлантики, Арктики і Середземномор'я.

У верхів'ї та в середній частині басейну, клімат помірно континентальний. Клімат південних районів перебуває під впливом Чорного моря і в нижній течії річки, повільно переходить до посушливого.

Значна протяжність території басейну з північного заходу на південний схід спричиняє помітні відмінності в розподілі температури повітря. Середня річна температура повітря змінюється від 7,1 °С до 10,0 °С.

Середня багаторічна температура повітря у верхній і середній частинах басейну коливається в межах 7,1-8,1 °С. Найбільша температура влітку сягає 39 °С, найнижча температура в холодні дні зими — до −38 °С. Для цієї частини басейну зимовий сезон характеризується опадами у вигляді снігу, частими туманами.

Живлення річки Південний Буг відбувається за рахунок талих вод у весняний і зимовий періоди та дощових опадів в літній. Підземний стік в басейні незначний.

Рівневий режим річки характеризується явно вираженою весняною повінню, низькою літньою меженню, яка іноді переривається під час проходження дощових паводків, та осінньо-зимовими підйомами води.

Річка славиться значними припливами з моря (у районі Миколаєва, до 40 сантиметрів), коли вода доволі швидко може залити велику площу, а відтак знову звільнити.

На рівень води річки, у цих місцинах, також дуже впливає напрямок і сила вітру — північний та східний вітри (по козацькому *москаль* та *донець),* виганяють воду з Південного Бугу до Чорного моря, а завдяки південного та західного вітру (по козацькому, відповідно *басурман* та *лях),* рівень води у річці збільшується і клювання риби значно покращується.

Під час дуже сильного південного вітру, течія виносить з моря медуз аж до Нової Одеси.

Сплеск весняної повені сягає найбільшого значення в другій половині березня. Літньо-осіння межень встановлюється в середині травня на початку червня. Найменші рівні спостерігаються в липні-серпні, на пригирловій ділянці — у вересні-жовтні.

Найнижчі рівні зимової межені спостерігаються в кінці грудня — в першій половині січня.

Середньорічна витрата води р. Південний Буг біля с. Олександрівка (в районі Південно-Української АЕС) становить 92,1 м³/с. Мінералізація води у цьому створі становить: весняна повінь — 600 мг/дм³; літньо-осіння межень — 674 мг/дм³; зимова межень — 701 мг/дм³.